

S U L I

Szerkeszti: Informatikai munkaközösség. Főszerkesztő: Németh József, tanár
Kiadja: Tarczy Lajos Általános Iskola Diákönkormányzata – 2007. december

200 éve született iskolánk névadója

Egy magyar polihisztor:

Tarczy Lajos (1807-1881)

Tarczy Lajos 200 évvel ezelőtt, 1807. december 6-án született Hétfényben (a mai Szlovákiában). Édesapja Tarczy János jegyző, anyja Czike Julianna.

Az első szellemi impulzusokat otthoni könyvtárukból kapta. Kovács Péter, a helyi lelkész pedig elindította azon a pályán, amelynek végállomása a pápai református kollégium lett.

Tanulmányai: a komáromi református gimnázium; 1821/22-es tanév rétori, majd poétai osztály.

1823-1829. Pápán – főiskolai tanulmányok. Mándi Márton István kiszemeltje és felfedezettje otthont talált Pápán.

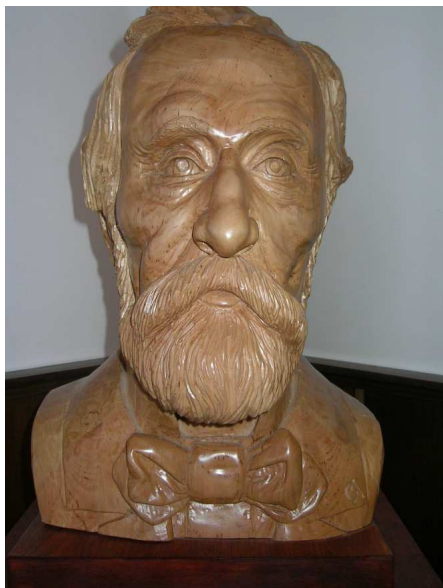
1831. Tarczy az iskola szeniora

1832-ben (Márton István halála után) a bölcsélet és természettan professzora.

Előtte 2 évig gyarapította tudását a bécsi egyetemen, (fizikát és matematikát tanult) önszorgalomból németül és franciául is megtanult. Berlinben a hegeli filozófiát tanulmányozta. Ezzel aztán nagy vihart kavart Pápán, de országosan is. Később (1839-től) Tarczy nem is taníthatott filozófiát. Innentől ezt a tárgyat egy nála jóval szerényebb képességű tanár, Czibor Ferenc oktatta. Így 1841/42-ben Petőfiéket is ő tanította.

Tarczy idejében a kollégiumban 3 fő tanszék működött:

1. bölcsészeti, számtan
2. történelmi, nyelvészeti
3. dogmatikai

1832-ben létrehozták a jogi tanszéket, majd 1839-ben a természettan-mennyiségtant, melynek 1881-ben bekövetkezett haláláig Tarczy Lajos volt a tanszékvezető tanára.

1834-ben tapasztalatai gyarapítására beutazta Erdélyt (Nagyvárad, Kolozsvár, Marosvásárhely).

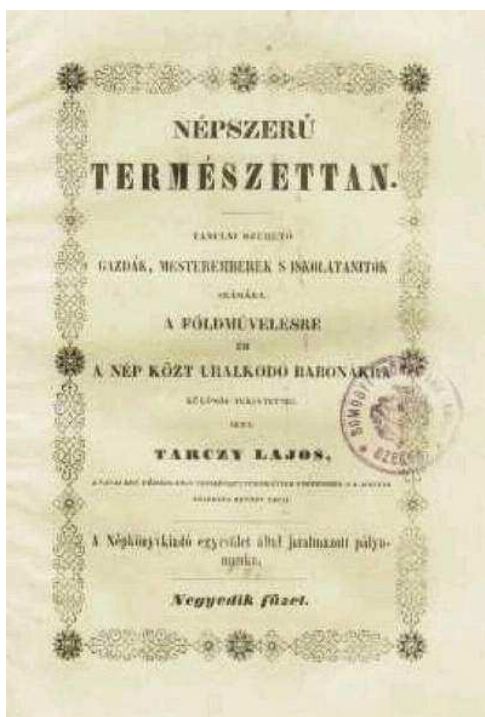
Szorgalmazta a nagy hagyományú európai egyetem(ek)re járást, a peregrinációt.

További fontos érdeme a Főiskolai Nyomda felállítása.

Tarczy legfontosabb művei:

- Természetan (két kiadást is megért) 1843, 1872;
- Népszerű égrajz 1838;
- Német nyelvtan paradigmái 1838;
- Gyöngyök a német költészetből 1839, 1844, 1863;
- Elemi számtudomány 1839;
- Tiszta mértan 1841, 1846;
- Természetan elemei 1844;
- Mezőgazdaságtan 1853;

1838-ban a Magyar Tudományos Akadémia levelező, 1840-ben pedig rendes tagja lett.

A matematikus Tarczy nagy irodalombarát is volt. Ő lett az 1840-ben alakult Főiskolai Képzőtársulat első tanár-elnöke. A diákverseket s kisebb prózai műveket tartalmazó „Tavaszi”-ba ő írt gyönyörű előszót. (Ebben Petőfi versek is olvashatók.)

A rendkívüli műveltségű Tarczy diákjait is az övéhez hasonló sokoldalúságra, kitartásra biztatta. Azt írta és mondta, hogy a magyarság életerejé fiainak sokoldalú tudásában biztosított.

Nagy elégtétel volt számára,

hogy a filozófiai viták s a tanításról való lemondás után 1846-tól újra taníthatott filozófiát is.

Termékeny volt Széchenyi Istvánnal való barátsága. Ez nyilván hozzájárult pápai, 25 holdas mintagazdaságának kifejlesztéséhez.

Családja békés háttérrel biztosított számára. Felesége Nagy Jozefa (Nagy István táblabíró lánya). 4 gyermekük született, 2 lány és 2 fiú. Az egyik fiú ügyvéd, a másik orvos lett.

Rendkívüli ember volt Tarczy Lajos. Pontos és felkészült nevelő. 1880-ban 50 éves tanári jubileumán ezzel a verssel köszöntötték fel:

*„És midőn majd híveid köréből
Elszólít örök törvény, halál
Sírkövil szent hamvaid fölé majd
Ezreknek forró hálája száll!”*

A nagy professzort 1881. március 20-án Bécsben érte utol a halál. Pá-pán temették, s ma is itt pihen az Alsóvárosi temetőben¹. Lelke azonban közöttünk jár.

Tudománya, humanizmusa, kollégium-szeretete, honfíúi lelkülete ki

nem hunyó fény.
Európai és magyar.

Kövy Rózsa

¹ Síremlék (Alsóvárosi temető) Felirata: TARCZY LAJOS szül. 1807. december 6. meghalt 1881. március 20. Áldás hamvaira. Kegyelete jeléül Zarka Dénes. Anyaga: sötétszürke gránit. Készítette: Fellner Jakab kőfaragó.

Ünnepi megemlékezés

Iskolánkban az 1956-os forradalom és szabadságharc 51. évfordulója tiszteletére tartott ünnepi megemlékezésen osztályunk, a 7. a. osztály adott műsort.

Az iskola tanári kara és tanulói előtti szereplés nagy izgalomban tartott bennünket. Annak érdekében, hogy jól sikerüljön a megemlékezés, már szeptemberben megkezdtük a felkészülést, és sokat próbáltunk.

A műsort magyartanárnőnk, Bakóné Kiss Katalin állította össze, aki a próbákat is irányította. A zenei aláfestést énektanárunk és osztályfőnökünk, Fehér Ferenc biztosította.

A műsor számunkra is érdekes ismereteket adott. Felelevenítette az 1956. októberi eseményeket, részben a résztvevők visszaemlékezései, részben pedig versek felhasználásával.

Különösen érdekes volt, hogy Zsuponicsné Bátyay Erzsébet és fia, Márk, korabeli képeket gyűjtött, és azokat kivetítették a falra. Ez elképzelhetőbbé tette számunkra a történéseket.

A megemlékezés napján nagy izgalommal mentünk az iskolába. Előbb az alsó tagozatos diákoknak adtuk elő a műsort az általuk használt iskolarész tornatermében, majd a felső tagozatosoknak. Véleményem szerint a kicsiknek tartott előadás jobban sikerült, de a felső tagozatosok is lelkesen megtapsoltak bennünket. Egy ünnepi műsor nemcsak annak jelent örömet, aki azt megnézi, de erősíti az előadást tartó osztályban is a közösségi érzést, megtanulunk még jobban egymásra odafigyelni, és egymásért izgulni. Köszönjük felkészítő tanáraink odaadó munkáját!

Surányi Réka, 7. A

Kirándulás a Csodabogyós-barlangba

Az iskolánk természetjáróival az őszi szünet első napján a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkban túráztunk. Először Balatonedericsen álltunk meg, ahol a szervező, Cser László kétfelé osztotta a csoport-

tot, mivel a Csodabogyós-barlangba egyszerre csak 10-12 fő ereszkedhet le. Amíg tízen barlangásztak, mi az Afrika Múzeumba látogattunk. A híres vadász, Dr. Nagy Endre villáját múzeumnak rendezte be. Afrikában ejtett vadak trófeái, bőre, hatalmas méretű, levedlett kígyóbőrök, eredeti szobrok, bútorok, szőttesek, az afrikai gyerekek játécai, a bennszülöttek ékszerei, ruhái, fegyverei; vadászélményeiről készített grafikák, fényképek tucatjai láthatóak ott. Jelenleg is a villában él a neves Afrika-kutató özvegye, ő gondozza, gyarapítja a gyűjteményt. Nem ő, hanem egy másik segítőtárs kalauzolt bennünket, beszélt Nagy Endre küzdelmes életéről, vadászútjairól. Szinte minden kiállított tárgyról tudna izgalmas történetet mesélni. A parkban szarvasfélék, pávák, pulykák, bölények, lovak, mosómedvék, tevék stb. is élnek elkülönített karámokban. Végigjártuk a gyerekeknek kialakított szafarit, ahol oroszlánok, harcosok életnagyságú fényképeitől kellett volna megijednünk.

Majd utunk az erdő szélén álló bázis-épülethez vezetett, ahol mindenki kapott a méretének nagyjából megfelelő overallt, sisakot fejlámpával. Felváltottuk az első csoportot, és nekivágtunk a 40 perces sétának a barlang lejáratahoz. A néha megerőltető hegymenetben pihenőket tartottunk, és a kihelyezett táblákon olvastunk a Nemzeti Park védett élőlényeiről. A barlang egyik útvonalát szakképzett vezetők segítségével tettük meg. Másztunk a létrákon, kapaszkodóköteleken, kerestük a lábunkkal a lépőcsavarokat, préseltük át magunkat a szűk járatokon. Közben megcsodáltuk a cseppköveket, fűleltük, mikor ér le a legnagyobb mélyedésbe ledobott kő, hallgattuk vezetőnk izgalmas történeteit. Láttunk téli álmot alvó denevéreket, megriadó barlangi pókokat. Mindnyájan kiálltuk a másfél órás próbát.

Utunkat a Nyirád felé folytattuk. A falu közelében található Darvas-tói bauxitlencsét néztük meg. Itt a felszínen nagy bauxithalmok állnak, az egykori bányászat emlékét őrzik, gyér növényzet borítja a mindenütt vörös tájat. A talaj a sok esőtől felázott, csúszós volt, néhány túrázónak veszélyes is.

Már sötétedett, amikor hazafelé indultunk. A buszban a korábban megtett utak élményeivel hasonlítottuk össze edercsi tapasztalatainkat.

Kaprinayné Megyeri Zsuzsanna

Feleletmentesítő jegy

Tantárgyanként csak egy jegyet használhatsz fel egy félévben!

A jegyet az óra elején kell tanárodnak odaadni!

Ha szemtelen vagy, kizárod magad a kedvezményből!

2007. december

Sorszám:

Tantárgy:

Tulajdonos:

P.H.

„A jegy hamisítását a törvény bünteti!”

A tulajdonos nevét a vásárláskor kell kitölteni!